II. ч. 99. (255) Субота, 10. травня 1941. Ціна 30 сот.

# КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-39
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration; Reichsstrasse 34.
Schriftleitung; Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і за кордоном: місячно . . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол., 5 чеських корон = 1 зол., 5 слов. кор. = 1 зол.

## Знов затоплено 42.000 тон

### АНҐЛІЙСЬКИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ КОРАБЛІВ.

БЕРЛІН, 9. V. — **Головне Командування Німецьких Збройних Сил** подає:

На **Північному Атлянтику** підводні човни затопили **29.950 тон** ворожих торговельних кораблів. Летунство бомбардувало незвичайно успішно минулої ночі анґлійські пристані. Підчас атак сильних летунських ескадр на **Лівперпуль і Гал** знищено уладження для навантажування і спричинено великі пожежі в портових уладженнях. Дальші успішні летунські налети спрямовано на Гартлепуль, Мейдлборд, Бристоль і Плімавт. Боеві літаки затопили з одного ворожого транспорту під сильною охороною на північний захід від Нюкей один торговельний корабель містоти **12.000 тон**, та ушкодили важко дальші два кораблі.

Підчас летунських атак 7. V. німецькі ловецькі літаки зістрілили 9 анґлійських літаків типу Спитфаер без ніяких власних втрат. Далекострільні батерії обстрілювали успішно военні обекти у пристані **Довру**.

В **Північній Африці** артилерія німецького африканського корпусу розпорошила сильні анґлійські сили біля **Тобрука**. В околиці **Солюму** німецькі стежні частини відкинули ворога далеко на південь і схід. Німецьке летунство знищило важні уладження для засоблення біля **Тобрука** та ушкодило важко у пристані два транспортові кораблі. Влучним поцілом бомби примушено до мовчанки одну анґлійську протилетунську батерію. На острові **Мальті** збомбардовано знов успішно портові уладження в **Ля Валетті**.

Ворог налітав невеликими силами на північно-західню Німеччину та обкидав бомбами м. ін. замешкалу дільницю в **Бремені**. Вбито й ранено кілька цивільних осіб. Протилетунська артилерія зістрілила три ворожі літаки.

—o—

## Війна в Іраку

БЕЙРУТ, 9. V. — Іракський уряд покликав дальші річники під зброю, а саме 1918 і 1916. Приватні самоходи сконфісковано для військових цілей. Уряд заборонив цивільному населенню виходити на вулицю між год. 20.30 і 4.30. Всі вулиці й доми затемнені. Уряд проголосив амнестію для всіх тих племен, що досі йому не підлягали, та візвав їх боронити край. Іракський міністер війни Шавкат прибув до Анкари, де на двірці вітали його сердечно. В розмові з журналістами заявив мін. Шавкат, що військове положення Іраку корисне, та що Ірак не піде на ніякі уступки в теперішньому уряді, тільки буде обстоювати свої права. Війну вестиме Ірак до повної забезпеки іракської держави та до звільнення інших арабських країв від анґлійського тиранства.

Іракське командування подає м. ін.: Ворог напав несподівано на іракські війська, що облягали летовище в **Габбанії**. Іракські війська мусіли зайняти інші становища, та у протинаступі завдали ворогові важкі втрати гарматним вогнем. Власні втрати незначні. Іракські бомбовики обкидали вночі летовище Габбанію запальними й розривними бомбами та спричинили поважні втрати. Дня 6. V. ворожі бомбовики налетіли на летовище й двірець у **Баґдаді**, де спричинили невеликі шкоди.

## Фірер прийняв хорватського посла

БЕРЛІН, 9. V. — **Фірер** прийняв сьогодні **в новій** канцлерській палаті **посла Хорватії д-ра Бранка Бенцона,** який передав свої посольські грамоти. Передання грамот відбулося в приняві мін. закорд. справ **фон Рібентропа.** Відділ прибічної ґвардії С. С. віддав як підчас приїзду, так і підчас відїзду хорватського посла військові почесті.

## Матсуока перестерігає Злучені Держави

НЮ-ЙОРК, 9. V. — Японський міністер закорд. справ **Матсуока** мав розмову з американським журналістом **Деренті,** співробітником „Ню-Йорк Таймс"-у. Він зясував зовсім виразно становище Японії вразі американсько-німецького конфлікту. Головною причиною приступлення Японії до пакту трьох великодержав було здержати Злучені Держави від війни. Одначе, коли не зважаючи на те, Америка візьме участь у війні, Японія почуває себе зобовязаною вірністю й честю вступити до війни по боці Німеччини й Італії. На запит американського журналіста: „Чи ви вірите, що коли американські транспорти під охороною або охоронні кораблі попадуть у конфлікт з німецькими літаками або підводними човнами, то це буде причиною до збройного виступу Японії проти Америки?" — відповів мін. Матсуока рішуче: **„Так, це моя думка".** — На дальший запит, чи Матсуока поїде до Злучених Держав, якщо дістане запрошення, щоб обговорити в Уошинґтоні ці справи серед приязної атмосфери — відповів він, що не вважає цю справу **дозрілою.** Про можливості скорого мира відповів мін. Матсуока: „Може післязавтра", що мало означати, що тепер іще не надійшов час для світового мира. У звязку з цим японський міністер закорд. справ підкреслив ще раз, що Японія стоїть вірно при зобовязаннях пакту трьох і кожночасно готова боротися по боці Німеччини, якщо Америка приступить до війни.

## Нова республика

Краків, 9. травня 1941.

Новий грецький уряд, під проводом ґен. Цолекоґлю, проголосив Грецію республикою. Тим самим грецький король, що втік на Крету шукати захисту під крилами анґлійців, позбавлений прав і влади в Греції. Спричинники тієї війни, сторонники анґлійської політики, які привели державу до катастрофи, мають стати перед военний суд. Греція зміняла часто свій державний устрій. Вже багато разів бували там перевороти, в яких, річ ясна, все діяла та сама анґлійська рука, що на тому, так важному зі стратеґічних оглядів, півострові сягала за впливами. Бо Греція — це не будь-який козир для Анґлії, зокрема тепер. Це бастіон, що боронить доступ до тих шляхів, які ведуть у напрямі нафтових руропроводів на побережжях Сирії й Палестини, грецькі военні бази — це забороло та передпілля Єгипту й Суезу. Греція — серце колишнього античного світу — є й нині з огляду на своє ґеоґрафічне положення, випадовою брамою зі Заходу на Схід та зі Сходу на Захід — її значіння й досі в нічому не змінилося.

Звідсіля взялось і це анґлійське опкунство, ця дбайливість про те, щоби у Греції при владі були сторонники Анґлії. Ясно, що такими сторонниками не могли бути всі греки. При всяких плебісцитах, чи переворотах, вони у Греції не мали ніколи повної переваги. Тому стільки цих переворотів було, тому вони й не переводились.

Після останнього перевороту грав тут велику ролю король, посвоячений з анґлійським панівним двором, хоч стовпом проанґлійської політики був саме ґен. Метаксас, який допоміг грецькому королеві засісти знову на батьківському престолі. Натомість грецький престолонаслідник не був прихильником Анґлії і тому анґлійці фактично вже на початку італійсько-грецької війни інтернували його на Креті.

Тепер грецький народ мусить відпокутувати, пити до дна цю приправлену йому гірчицю. Грецький вояк відстояв гідно вояцьку славу — це признав великодушно у своїй промові Фірер, при чому наказав звільнити всіх грецьких полонених, та все ж таки тепер важко прийдеться Греції лікувати всі завдані їй рани.

Проте знайшовся лікар, а саме представник грецького воятства ґен. Цолекоґлю, який узяв на себе це важке завдання, подібно, як у минулому році ґен. Петен після розгрому Франції.

Армія билася, армія слухала наказів і їх виконувала, не політикувала — вона не може відповідати за гріхи світських достойників, державних мужів.

Греція тепер по боці Німеччини, а всі симпатики її у світі побачили, як великодушно поступив із нею Фірер.

Залишилась у смуті Анґлія, втративши ще одного з тих, що клали здорову голову під Євангеліє.

Тепер уже самій прийдеться пхати руку в огонь.

# Українське торговельне шкільництво

У Генерал-Губернаторстві засновано 7 торговельних шкіл, а саме: в Ярославі, Володаві, Белзі, Сяноці, Білій, Грубешеві й Тарногороді. Одначе у березні ц. р. було лише 6 шкіл. У Тарногороді з огляду на недостачу молоді й учительських сил, школа була ще в стадії організації. Надходить кінець шкільного року й директори шкіл проголошують висліди змагань своїх і цілого учительського збору над розбудовою фах. школи. Ми згодом подамо загальний перегляд цілого торговельного шкільництва. Покищо хочемо подати кілька думок у справі дальшого правильного розвитку фахового шкільництва.

Про потребу торговельного шкільництва говорити не приходиться. Фахове шкільництво повинно в нас українців взяти перевагу над усіми іншими родами шкільництва, якщо ми взагалі хочемо стати з розбудованою національного життя тепер і в майбутньости на ноги, і цього не треба забувати. Автор цих рядків має висліди анкети громадянства та батьків у Перемишлі зперед війни у справі фахового шкільництва. Вже тоді 90% усіх батьків були за тим, щоб дати своїм дітям фахову освіту. З того на першому місці були торговельні школи (123 відповіді), на другому кравецько-трикотарські (42 відповіді), дальше йшли школи домашнього господарства (31 відповідь), інші типи фахових шкіл дістали 6 і менше голосів.

Тепер мрії батьків сповнилися. Фахові школи повстали, треба лише їх удержати на відповідній висоті.

Одначе крім фахової освіти, кожна фахова школа повинна виховувати молодь не лише національно свідому, але й характерну, солідну, чесну, з ініціятивою. Молодь, що вийде зі школи, не повинна оперувати самими фразами, пустомельством та займатися партійництвом, але ділом, своєю поведінкою та посвятою причинитися до розбудови сильної нації. Знаємо, що кооперація, купецтво та промисловці, себто фахові люди, дають переважну більшість матеріяльних засобів та уможливлюють іствування майже всім українським установам.

Торговельні школи зустрінулися з деякими трудношами. Помічено, що до них напливає більше дівчат. Це явище не зовсім відрадне й здорове, бо дівчата мають свої фахові школи виключно жіночого характеру (кравецькі, трикотарські, домашнього господарства ітд.). Не хочемо цим відштовхувати дівчат від торговельної освіти, з якої вони зовсім добре, а навіть дуже часто краще, ніж хлопці, вивязуються, але змагаємо до того, щоб число хлопців було більше, ніж досі.

І справа фреквенції в школах не є зовсім певна (говоримо про постійні 2 річні торговельні школи, з третім роком спеціялізації). До торговельної школи приймається молодь по скінченні 7 кляс народньої школи, а таких семи-клясових українських народніх шкіл є мало. Тим самим одночасно з розвитком торговельного шкільництва, треба подбати про творення якнайбільше 7-ми клясових народніх шкіл. Правда, може школа приймати молодь, що скінчила 14 літ життя та має скінчених 4—5—6 кляс народньої школи, але тоді виявляються недостачі в опануванні мови, звичайних рахунків, знання історії й літератури, себто предметів, що їх в торговельних школах не вчать. Молодь з нижчою освітою покажеться спершу слабшою в опануванні фахових предметів.

Частинно запобігти можна цьому, влаштовуючи підготові курси спеціяльно для тих, що не мають скінчених 7 кляс народньої школи. На таких курсах переробляється матеріял потрібний до вступного іспиту.

Також не слід вганятися за якнайбільшим числом учнів, але треба приймати відповідно приготовані і здібні одиниці. Приписаний матеріял переробляти дуже старанно, висортувати молодь фахово непідготовану, щоб повторила шкільний рік, або зовсім усунути її зі школи.

Сам учительський збір мусить старанно працювати над собою й молоддю, щоб дати їй дійсно фахову освіту, а не лише поверхово познайомити її з матеріялом. Недостачу підручників відчуває молодь дуже сильно. Необхідно, щоб учительство взялося написати важніші підручники (друкується вже книжка „Товарознавство"), а покищо слід давати молоді конспект викладів друкованих на циклостилі.

Практичність і самостійність у роботі повинна перейти червоною ниткою цілу нашу працю над молоддю в торговельних школах. Лябораторійні вправи, прогульки до фабрик, до крамниць, банків і т. д. повинні бути якнайчастіші. У звязку з уложенням бюджету на новий шкільний рік директор школи мусить вставити потрібні квоти на уладження потрібних кабінетів (товарознавства, реклями, кореспонденції).

Не менш важним є забезпечити молоді практику в крамницях та різних інституціях перехсдячи ступнево від менших до більших.

Вже відтепер слід подбати для всієї молоді про місце по закінченні школи. Одним уможливити дальші студії, іншим порадити, щоб відкрили власний інтерес, третім допомогти знайти місце в істнуючих уже крамницях, підприємствах, громадянських та банкових інституціях. Нарешті ще раз звернути увагу, щоб у фаховому шкільництві не продукувати „білоручок", нездібних закачати рукава та взятися до важкої праці, а виховувати одиниць, що зможуть у кожних обставинах дати собі раду та працювати фахово самостійно, або деінде з метою піднести добробут свойого народу.

Знаємо всі, що німецька шкільна влада не ставить ніяких перепон у праці над шкільництвом, лиш уважно придивляється до нашої роботи та нашої молоді і з вислідів витягне відповідні консеквенції. На майбутнє залишить лише ті школи, що стануть на такому щаблі, який відповідає плянам розбудови Генерал-Губернаторства.

**Леонід Бачинський.**



## Німецький університет у Кракові

КРАКІВ, 9. V. — Генеральний Губернатор мін. д-р Франк відкрив учора в Інституті для Німецької Творчости на Сході виставу, присвячену відомому німецькому мистцеві Файтові Штосові. На відкритті були приявні представники партії, держави й збройних сил.

Після вступного слова директора Інституту д-р Кобліца промовив Генеральний Губернатор, який вшанував память цього великого німецького мистця, яким був Файт Штос і зазначив його нерозривний звязок з містом Краковом, що його будували німці. При тій нагоді Ген. Губернатор зазначив, що епохальні твори Файта Штоса стали символом німецької культурної творчости на просторах Висли й у цілому европейському Сході. Для звеличання і продовжування того великого минулого недавно проголосили нагороду ім. Коперніка за наукові твори. Тепер Ген. Губернатор проголосив нагороду ім. Файта Штоса за німецькі мистецькі твори в Генеральному Губернаторстві. Надаватимуть її щороку у висоті 50.000 золотих. Незабаром Генеральний Губернатор покличе до життя Мистецьку Академію ім. Файта Штоса, що доповнить майбутній науковий осередок, яким, за згодою Фірера, стане німецький університет у Кракові ім. Коперніка. Ще цього року відкриють, як перший його факультет, Лікарську Академію. Незабаром відкриють теж найбільшу на Сході Астрономічну Обсерваторію.

## Файт Штос символом німецької культури на Сході

КРАКІВ, 9. V. — Вистава, присвячена Файтові Штосові, що її вчора відкрив Генеральний Губернатор д-р Франк, має за ціль доказати, що цей великий мистець, якого хотіли собі присвоїти поляки, був німцем. Мін. д-р Франк виразно зазначив, що Файт Штос уродився, як німець у Нірнбергу. Там він і виховався і, як молода людина, прибув до Кракова. Тут, на доручення тодішнього німецького краківського міщанства, створив він свій архитвір — головний престіл у Марійській церкві. Згідно з словами грамоти про будову цього вівтаря — „Ніодин поляк не пожертвував грошевих засобів на будову престола в церкві Пречистої Діви Марії".

На замку в Кракові є нагробник короля Казимира, який різьбив Файт Штос. Там можна прочитати в морморі підпис у його німецькому вигляді: Файт Штос.

„Будьмо — сказав Генеральний Губернатор — свідомі ось чого: коли б одного дня той геній, що німецькому народові та його великим людям дав мистецьку силу, знеохотився невдячністю поляків і забрав все те, що німці створили на цьому просторі, коли б якась надлюдська сила позабирала всі ті замки, твори мистецтва, вівтарі, образи, документи й усякі інші твори, що їх на просторах Висли створили німці, тоді пощезали б за одну ніч з міст ратуші, будівлі і престоли, взагалі щезло б усе, що є велике і гарне в цій країні".

— **АВСТРАЛІЙСЬКИЙ ПРЕМІЄР** Мензіс прилетів до Ню-Йорку.

— **ШВЕДСЬКИЙ** міністер закордонних справ Гінтер на запрошення фінляндського міністра закордонних справ виїхав до Гельсінок.

— **АНГЛІЙСЬКІ КОНСУЛЯТИ** в Бейруті й Дамаску порадили англійським громадянам виїхати з країв Близького Сходу до Індії, доки це ще можливе.

— **Б. ЮГОСЛАВЯНСЬКИЙ КОРОЛЬ** Петро II., разом зі своїми міністрами, винайняв величаву палату на шляху з Єрусалиму до Вифлеєму.

— **МІНІСТЕР Д-Р ГЕБЕЛЬС** прийняв у вівторок провідника еспанських синдикатів Фалянги, Херарда Сальватора Меріна, що перебуває в Німеччині, як гість Німецького Фронту Праці.

**На східні теми**

# Монголія

**Інформаційний нарис з приводу совітсько-японського пакту про ненапад.**

Монголія, яка є ключем до внутрішнього Китаю, Тибету та взагалі середньої Азії, межує із СССР на великому просторі, що разом створює велике зацікавлення цим краєм. Територія Монголії має 3,120.000 км. та мало що менша від території властивого Китаю й перевищує територію західньої й центральної Европи, при населенні 2,5 мільйонів мешканців. Хоч ми звикли називати Монголію пустинною країною, з огляду на значні пустинні простори (нпр., пустиня Гобі), проте цей край має багато врожайних теренів та багато надається до штучного заводнення; крім того має Монголія мінеральні багатства й нафтові поля.

При значних можливостях розвитку продукційних сил, містота Монголії під оглядом населення може бути побільшена багато разів, так що сучасні мешканці того краю, монголи, можуть опинитися в ролі національної меншини. Монголія виглядатиме під національним оглядом залежно від того, хто її скольонізує.

Вже царська Росія домагалася від Китаю припинити кольонізацію Монголії, розуміючи значіння цього краю для російської експансії. Російська кольонізація Монголії відбувалася в парі з кольонізацією Сибіру, а важним рушійним чинником цієї кольонізації була експльоатація золотоносних джерел. При кінці XIX. століття Росія в Монголії вже провадила експльоатацію кільканадцяти золотоносних джерел, що збільшувало й еміграційно-кольонізаційну й політичну експансію в напрямку на Монголію.

Російську експансію до Монголії влекшувала та обставина, що під оглядом політичним Монголія була завсіди в слабо окресленому звязку з Китаєм, що його ослабити намагалася також Росія.

Державно правне взаємовідношення Китаю й Монголії пригадує відносини казанського ханства до Московщини в добі удільних князів. В Монголії існувала ієрархія князів, а головний князь Монголії був ленником манджурської династії. Китайська революція 1912. року зірвала традиційний звязок Монголії з Китаєм. Більше того: в Монголії зродився протикитайський рух, щоб витиснути всіх китайців, які в торговлі та в загальному господарському житті краю відогравали поважну та властиво рішальну ролю.

Державна криза Китаю, яка розпочалася від упадку манджурської династії, сприяла еманципації Монголії, хоч ніодин із китайських урядів не резигнував з своїх прав до цього краю. Взагалі Китай неприязним оком дивився на побільшення російських впливів в Монголії і на тамошній розвиток російської торговлі. Так, нпр., у 1907 р. дійшло до того, що китайці, як суверени Монголії, оголосили, що ніякі довги та товарові кредити Росії в Монголії не будуть стягатись. У 1909 році китайці, вбачаючи російську небезпеку, розпочинають на велику мірку іміграцію до Монголії, кольонізуючи до 100.000 річно китайців в монгольських степах, що викликує невдоволення монгольського населення пастухів, які потребують величезних теренів для своїх стад. Цей стан не існував довго, бо вже в 1911 р. монгольські князі використовують стан хаосу й дезорганізації Китаю та зривають васальні звязки з Китаєм (від 1691 року), прохаючи Росію прийняти протекторат над Монголією й коронуючи Хутухту в 1912 р. на хана Монголії. Заанґажування тодішньої російської політики в різних справах проти Австрії й Туреччини не дають можливости перевести анексію Монголії. Росія, устами тодішнього міністра закордонних справ Сазонова, дефінює своє становище в монгольській справі тимчасовою формулою: припинення китайської кольонізації, стаціонування китайських військ і китайської адміністрації, не відмовляючись засадничо від Монголії. У 1915 р. доходить до підписання російсько - китайсько - монгольського трактату, на підставі якого Росія ділила суверенність Монголії разом із Китаєм. Після війни 1914—1918 рр. Монголія підпадає під вплив Японії. Її займають війська (японського) ґенерала Сію-Ші-Чана (1919 р.). Перемога совітських військ знову відчинила шлях для державних російських впливів в Монголії аж до того, що Монголія оголосила свою незалежність, як совітська республіка. В такому стані, без ніяких більших зовнішніх конфліктів, проіснувала Совітська Монголія до часу японсько-китайської війни, повстання Манджу-Куо та приходу японських військ аж на кордони Зовнішньої Монголії.

Говорячи про Монголію, маємо на думці постійно тільки т. зв. Зовнішню Монголію. Загалом Монголія ділиться на Зовнішню (що творить Монгольську Совітську Республику й совітську республику Танну-Тува) та Внутрішню. Остання є під впливом японських військ.

Японія супроти Зовнішньої Монголії діяла завсіди в порозумінні з урядом Манджу-Куо, намагаючись втягнути її у сферу своїх впливів.

Підписання пакту невтральности поміж Японією та СССР разом із додатковим договором про ненарушність та пошанування кордонів Манджу-Куо й Монголії, петрифікує теперішній стан посідання Монголії Совітами.

Посідання Монголії дає великі кольонізаційні терени та сировець (вовну, шкіри, футра, мінеральні багатства й нафтові поля).

**Л. Л-ич.**



---

о. ІВАН КОТОРОВИЧ

# Тернистий шлях Холмщини*)

На початку травня, коли в степах і горах Туркестану стояла дійсно прекрасна, пахуча весна, закосичена найдивнішим квіттям, прийшло коротке урядове повідомлення: „Виїздити внутр Росії!" Засумували люди. Тут уже привикли, споріднилися з місцевими добрими господарями, які всіми способами намовляли залишатися між ними. Землі — казали вони — для всіх вистане доволі. Мої діти були в Петрограді, тому я зателеграфував до них, щоби негайно приїздили.

Зараз по Зелених святах стали ми готовитися в далеку дорогу. Почали нам защеплювати сироватку проти хворіб. Лікарка-московка в селі Александрівці мала необмежену нагоду лаяти при тому наших людей, яких ненавиділа.

Врешті назначено наш виїзд на кінець червня. При допомозі покровчан ми приготовилися на дорогу. Хто не мав власних коней, діставав з волости. На возах поставили ми буди з полотна для охорони перед курявою й спекою, що вже пекла немилосердно. Я також мав пару добрих коней і віз крім того дістав ще одну підводу, так що їхати було вигідно.

Раненько задзвонив церковний дзвін на прощальний молебен. Всі фірманки заїхали під церкву. Ціле село вийшло нас проважати, молодь із хору верхами, на конях. Розпочався молебен, священна, настроєва хвилина; кожний вглибився в себе, переживаючи минуле, шукаючи очима душі майбутнього. Багато наших сліз зросило того ранку долівку покровенської церквиці. Молебен скінчився; віддали останній поклін церкві й вози рушили. Далеко за село провели нас покровчани. Довго оглядалися ми поза себе й бачили, як покровчани все ще стояли й вимахували хустинками, а хлопці-вершники провели нас аж за річку Талас до села Александрівки, де чекали на нас місцеві виселенці, також готові в дорогу. Всі разом вирушили ми під немилосерною туркестанською спекою в дорогу в напрямі міста Чимкента, збільшуючи по дорозі свій обоз щораз новими валками виселенців з інших сіл. Виїхали майже всі, що приїхали, за виїмком тих, які тут поженилися.

До Чимкента приїхали ми на другий день під вечір і розложилися під голим небом. Нами дбайливо опікувались повітові урядовці. Кормили таки дуже добре. Кухню вели кірґізи; хто міг варити сам, тому видавали потрібні харчі.

На поїзд прийшлося нам там чекати аж дві неділі. Треба мені було багато набігатись тоді по різних урядах, щоб приспішити виїзд, бо спека стояла жахлива, а тим тисячам людей на малому просторі разом з кіньми загрожувала небезпека всяких пошестей. Та все це не давало ніякого висліду й треба було вислати телеґраму до ташкентського ґубернатора, який негайно наказав скласти транспорт для людей з кіньми, забезпечити харчами і відправити з Чимкента під командою військового старшини. Під кінець місяця покинули ми Чимкент і, по довгій томливій дорозі, в якій більшість людей нічим не журилася, забувши, в яких вони обставинах, приїхали до міста Бузулука, самарської ґубернії, де нас вивантажили на широкому майдані за містом. Тут нами вже не опікувалися і прийшлося довго бідувати на дощах і вітрах під власними „будами". Саморський клімат був уже цілком інший, але не менше прикрий. Лише іноді показувалися з міста урядовці, які, нікому нічого не кажучи, відходили. Тут тільки вперше холмщаки, що не завсіди вміють бути вдячні, зрозуміли доброту й щирість українського туркестанського населення, якого без сліз не могли й згадувати. А були вже поміж нашими людьми й такі, що нерозважно казали: „Вже той білий хліб нам надоїв": в Бузулуку важко було роздобути навіть шматок чорного. Починалася нужда. По досить довгих нарадах самарського „Комітету для втікачів" вирішено розсилати людей на різні села повіту, а власників коней і возів післали в село Воронцівку, де були маєтки дідича Кашкарьова. Там мали ми знайти роботу й заробіток. Поїхав туди й я, як власник коней. Діялося це на початку, жнив 1916 року.

---

*) Див. чч. 94, 96, 97 і 98.

**З відчитової салі**

# Соціяльна політика нової Німеччини

Дня 5. травня в год. 19-ій відбулися сходини Комісії Адміністраційного й Державного Права при Правничій Секції УЦК, з доповіддю д-ра Павла Лисяка п. з. „Підстави соціяльної політики сучасної Німеччини".

Д-р Лисяк почав свою доповідь загальним економічно-соціольогічним вступом, в якому схарактеризував сучасну епоху. На думку прелегента XX. століття відрізняється від усіх попередніх розвитком модерної техніки. Це спричинило сучасне соціяльне питання, зріст населення, диференціяцію людських потреб, зріст міст, промислових осередків і розвиток засобів сполуки і порозуміння на віддаль.

Ліберальна господарка і ліберальний світогляд не зуміли дати задовільної розвязки соціяльного питання, бо, з одного боку, не оберегали одиниці перед визиском, а, з другого, залишали щораз складніше господарське життя власному його ходові, що доводило до нерівномірного поділу багатства, господарських криз і безробіття. Як реакція проти лібералізму появився марксизм, але він знову попадав у другу крайність і керму всього господарського життя віддавав державі зі шкодою і для одиниці і для самої суспільности, що тратила всяке зацікавлення економічними справами. Як реакція на марксизм і лібералізм повстала третя течія. Вона змагає до того, щоби погодити інтереси громадянства й одиниці. Так у Німеччині прийшло до повстання націонал-соціялізму.

Опісля референт обговорив усі заходи націонал-соціялістичного уряду з метою зліквідувати економічну кризу й безробіття, що обіймало в р. 1933 понад 6 міліонів мужчин, а з родинами 25 міліонів людей. Зокрема вупинився референт на законі про наладнання національної праці та її охорону, що управильнює становище підприємця і робітника, покликує ради довіря по фабриках, вводить відпоручників праці, суди праці, нормує похатню працю і заробітну платню. Накінець прелегент згадав про мешкальне робітниче будівництво.

Всі приявні вислухали доповідь із великим зацікавленням. Вона відзначалася знанням господарських справ і специяльно суспільних реформ нової Німеччини. З огляду на пізню пору в дискусії забирали голос тільки два промовці, а саме м-р Богун і д-р Падох.



# Успішні бої під Тобруком і Солюмом

РИМ, 9. V. — Головне Командування Італійської Армії подає:

Вночі з 6-го на 7-го та з 7-го на 8-го ц. м. відділи німецького летунського корпусу знову заатакували морські і летунські бази на Мальті. Наслідком того спалахнули там пожежі і прийшло до вибухів і поважних ушкоджень військових обектів.

У Киренаїці італійські війська зайняли важні становища під Тобруком. На схід від Тобруку прийшло до боїв. Їх хід був корисний для італійців. Відділи летунства бомбардували ворожі становища під Тобруком та заподіяли ворогові дошкульні втрати.

Підчас останньої ворожої атаки на Триполіс, італійська сухопутна оборона зістрілила один ворожий літак, що впав до моря. Його залога попала в полон.

У Східній Африці артилерійський вогонь на фронті біля Аляджі. Від 3—5. ц. м. ішли завзяті бої під Галля Сідамо. Італійці багато разів переходили до протинаступу. Ворог потерпів дошкульні втрати.

# Летунський бій над Каналом

БЕРЛІН, 9. V. — Німецьке летунство завдало важкі втрати англійській повітряній фльоті 6. V. підчас спроби налету на побережжя зайнятих теренів. Ці драматичні повітряні бої, що відбулися над Каналом Ля Манш, виглядали так: Коли англійські бомбовики під охороною до 25 ловецьких літаків наблизилися до побережжя Кале, заскочили їх блискавично німецькі ловецькі літаки. Німецькі Мессершміти прорвали перстень англійських ловецьких літаків та примусили їх скинути бомби в Канал. Два англійські бомбовики загорілися і впали в море. В міжчасі надлетіли дальші німецькі літаки, що переслідували англійських летунів аж до англійського побережжя. Підчас летунських боїв зістрілено 7 англійських ловецьких літаків, а восьмий типу Спитфаєр примушено осісти на французькому побережжі. Залога його піддалася німецьким воякам.

—o—

# Єпископ Любляни до Мусолінія

РИМ, 9. V. — Єпископ Любляни Григорій Розмарин за посередництвом італійського комісаря Ґраціолія вислав лист до Мусолінія:

„Дуче, у хвилині влучення словінських теренів, зайнятих італійськими військами, до королівства Італії, — що з живою радістю приймаємо до відома,— прошу прийняти вислови щирої вдячности за великодушний розпорядок, виданий для охорони словінського населення. Одночасно запевняємо Вас про наші почування правдивої льояльности й нашої охоти до співпраці. Прошу в Бога благословення для Вашого діла для добра великого італійського народу та словінського народу, що в рямцях італійської імперії очікує щасливої майбутности".

# Відповідь Іраку Єгиптові

БЕЙРУТ, 9. V. — Уряд Іраку відповів на ноту єгипетського уряду у справі полагодження конфлікту з Анґлією. У своїй відповіді уряд Іраку зясував усі події, що попередили конфлікт. Ірак вичерпав усі засоби, щоб порозумітися. Анґлія напала на іракські війська й тимсамим виповіла війну Іракові. Через те Ірак вестиме війну далі.

# Арабські виступи проти Анґлії

БЕЙРУТ, 9. V. — Анґлійська військова влада в Трансйорданії заборонила вночі в цілому краю самоходовий рух. Тільки військові самоходи мають право їзди вночі. До приватних самоходів вночі будуть стріляти. В Аммані, столиці Трансйорданії, дійшло підчас ярмарку до важких зударів анґлійських поліціянтів з демонстрантами. В Середній Палестині дійшло також до зударів арабів з анґлійськими поліціянтами. Ранено 30 демонстрантів і 24 поліціянтів. Там зібралася ґрупа 150 арабських добровольців і непокоїла анґлійські шляхи сполуки.

—o—

### ВЕЛИКІ АНҐЛІЙСЬКІ ВТРАТИ В ГРЕЦІЇ

ШТОКГОЛЬМ, 8. V. — Провідник урядової партії в анґлійській палаті лордів, лорд Мойн, оцінює число анґлійських втрат на грецьких побоєвищах і підчас утечі морем на 11.500 вояків. Особливо великі були анґлійські втрати підчас завантажування на кораблі у грецьких пристанях.

### КУРСИ ДЛЯ САДІВНИЧОК

Ще час відбути практику й теоретичну науку, потрібну садівничці, та стати до цеї, так великої ваги, праці. Не тільки дівчата, матері з дітьми можуть з користю для себе й загалу взятися до того діла. Ще місяць травень, ще половину червня можна посвятити науці й практиці. Сяніцький УДК уладжує аж у трьох місцях курси для садівничок: у Сяноці (місця заповнені), в селі Боську й селі Одрехові. Зголошуйтеся! На села недороге приміщення легко найдеться, із прохарчуванням теж лекше. При невеликому труді й коштах можна причинитися до великого діла. Навіть матеріяльно цей труд оплатиться: місця для садівничок запевнені, оплата від 100, 150 до 200 зол. місячно. Є деякі села, що вже тепер заповідають, що хотіли б опіки для діток не тільки влітї, але й цілий рік. Особливих кваліфікацій не вимагається, не треба семинарійної матури, як це колись було. Зголошуйтеся! Хіба ж не чуєте — село вас кличе, сільська дітвора на вас жде!

Зголошення слати на адресу УДК в Сяноці, вул. Горст Весселі ч. 2.

—o—

— РУЗВЕЛТ захворів у вівторок вполудне на шлунок. Хоч він має гарячку, проте стан його здоровля не є грізний.

— ВНАСЛІДОК воєнних подій в Іраку припинили летунську сполуку між Анґлією і північною Африкою та Індією, Австралією і Новою Зеляндією. Летунська комунікація відбувалася через Ірак.

— АРАБИ з Трансйорданії і Сирії переходять до Іраку, щоби вступити до тамошнього війська.

— МІЖ ФРАНЦІЄЮ і Еспанією почалися переговори в справі еспанських територіяльних претенсій у французькому Мароку.

— АНҐЛІЙЦІ почали репресії проти Туреччини і сконфіскували в Іраку 32 авта-цистерни з нафтою і бензиною, що були призначені для турків.

— ОДИН німецький літак обстріляв скорострільним вогнем і обкинув бомбами британський помічний кружляк „Петрис" містоти 5.355 тон, який пішов на дно.

— АНҐЛІЙСЬКИЙ щоденник „Дейлі Миррор" висунув таке домагання: „Ми, анґлійці, бажаємо собі, щоби нас інформували виключно тільки про дійсні факти. Замість таких інформацій годують нас жахливою й нещасливою мішаниною промовчань, удаваного оптимізму і звичайних брехонь".

— ЛЕТУНСЬКА ПОШТА МІЖ ФРАНЦІЄЮ Й ЗЛУЧЕНИМИ ДЕРЖАВАМИ П. А. З Віші повідомляють, що зараз у Ню-Йорку перебуває окрема французька комісія, яка веде переговори про встановлення поштового летунського получення між Францією й ЗДПА.

—o—

# НОВИНКИ

## КАЛЄНДАР

ТРАВЕНЬ.

10. Субота — смч. Симеона.
11. Неділя — 3. Про розслабленого.

— ВСІМ НАШИМ ВІДБОРЦЯМ подаємо оцим до відома, що з днем 15. травня здержимо дальшу висилку наших часописів і журналів, коли до цього речинця не вирівняють своїх залеглостей.

— СЕКЦІЯ РЕМІСНИКІВ при УДК-Краків подає до відома, що в неділю 11. травня ц. р. в год. 18-ій в салі „Просвіти", Адольф Гітлерпляц 12/II, відбудуться Загальні Сходини Ремісників, на які взивається всіх українців-ремісників у Кракові обовязково прибути. Справи важні! Присутність усіх конечна! На порядку дня Загальний Зїзд ремісників у Кракові. 1-1

— ДИСКУСІЙНИЙ РЕФЕРАТ п. Олени Теліги п. з. „Якими нас прагнете" відбудеться на Ширших Сходинах у власній домівці при вул. Зеленій 18, м. 1, у понеділок 12. травня в год. 19-ій. Проситься прибути точно в означеній годині. — Жіноча Секція УОТ у Кракові. 1-3

— УКРАЇНСЬКА СЛУЖБА БАТЬКІВЩИНИ! В таборах Української Служби Батьківщини — брак передовиків праці („Форарбайтер"-ів) українців. Платня 5—6 зол. денно, харч і одяг. Вимога: уміння вести провід у праці, знання німецької мови. Подання враз із життєписом вносити до УЦК, Краків, вул. Зелена ч. 26. (Відділ Опіки на Молоддю й Родиною). 4х

— ВЗИВАЄМО ВСІХ, що покінчили які-небудь курси пожарництва та які працювали в пожарничих сторожах — негайно зголосити до УЦК своє прізвище та імя, адресу, опис життя й відписи посвідок покінчених курсів. Усі ті, що бажали б вписатися на курси пожарництва — внесуть подання до УЦК, додаючи свої життєписи. — Український Центральний Комітет, Краків, вул. Зелена ч. 26. (Відділ Опіки над Молоддю й Родиною). 4х

— ЗАХОДОМ УДК В КРАКОВІ відбудеться в суботу 10. травня ц. р. в год. 19.30 доклад п. Миколи Капустянського на актуальні історично-воєнні теми у великій салі УДК при вул. Льоретанській ч 18. Вступ за добровільними датками для хворих та інвалідів. — УДК-Краків.

— ФАХОВА ПІДГОТОВА РЕМІСНИКІВ. Уряд Генерального Губернаторства започаткував на широку скалю акцію фахової підготови ремісників. Цю працю почато від поділу за німецькими зразками всіх незорганізованих ремісників на майстрів і челядників при одночасному наданні відповідних свідоцтв. Після зорганізування приготовних курсів переведено сотні іспитів на майстрів і челядників. Спеціяльно здібні одиниці поглибили своє знання на окремих курсах.

— КУПИМО, ОБМІНЯЄМО АБО ПОЗИЧИМО негайно комплет або поодинокі числа журналу п. н. „УКРАЇНСЬКЕ ДОШКІЛЛЯ", що виходив у Львові в роках 1937—1939. Журнал слати на адресу: „Українське Видавництво", Краків, Райхсштрассе 34.

— НА ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ через „Українське Видавництво" зложили (в золотих): УОТ Бонарівка 20, Бойко Михайло, Красностав 60, Замість вінка на могилу бл. п. Друга Михайла Остапяка, що згинув від ворожої кулі, складають А. Турчин, М. Бойко і І. Гавина з Красноставу 60 зол. та кличуть усіх бувш. студентів Богословської Академії у Львові. УОТ в Чертіжнім 48.50, ред. Данилевич Роман, Ярослав 50, Стехняк О., Дубецько 30, Пасічинський Маріян, Новий Санч 5, д-р Колодницький О., Грубешів 50, Медицький Кл., Довжнів 81.50, Бойкевич Роман, Присуха 50, Лев Амврозій, Люблинець (збірка в церкві) 51, Курилівна Павлина 3, Штронер Богдан, Микулин 6, Дідик Ярослав, Краків 5, м-р Курпяк Й., Старий Санч 50, м-р Бойко Василь, Краків 25, інж. Черник Іван, Струте 50, інж. Шпітцер Орест, Лібіш 40, Кооп. „Згода", Бонарівка 50, дир. Трояковський, Рейовець 10, 13 Курінь Молоді, Журавиця 50, Мельник Андрій, Ярослав 20, О. Крупа С., Журавиця 10, О. д-р Кабарівський Йосафат, Затварниця 10 і кличе: Андрія Когута, війта волости, Івана Хамуляка, учителя, Миколу Мироновича, лісничого, Йосифа Шевка, касієра тартаку й Степана Муху, секретаря волости — всіх із Затварниці. — Збірка коло церкви в Затварниці 23.06, дир. шпиталя Савяковський Ярема, Ямнів 100, Нагорський Роман, Лабова 20, м-р Данюк Осип, Лиманова 15, Дубицький Юліян, Дембіца 5 (Дубицький Ю. 1, Дубицька Юлія 1, Фіянський Петро 1, Гаврилик Мих. 1, Гнатик Е. 0.50, Тимчишин М. 0.50), д-р Ілля Салагуб ,Белз 20, Супенко Василь, Варшава 20, м-р Кікта Теодор, Ряшів 20, Крупа Василь, станиця У. П. в Ульвівку 10 (з нагоди іменин д-ра Б. Субтельного і кличе на таку суму всіх провідників У. П. повітів: Грубешів, Замістя, Білгорай і Біла Підл.), інж. Білинський В., Бендзін 50, Українська Школа, Тиліг 35, Бойдуник Іван, Гроєц 39, о. Салагуб Теодор, Лелюхів 10, м-р Гнатюк Семен, Потужан 10, О. Шпилда Ів., Солинка 3, Медицький Клим, Довжнів 10, Млин „Буг", Новий Двір 500 і кличе всі українські млини, Білинський Богдан, Фойхтванґен 10, УОТ Белз 200, Галас Мик. 10, Ричицький Мик., Дойч Вельте 9, Бунда Іван, Ліцманштадт 20, Вахнянин Іван, Пискоровичі 40, Боднарчук Дмитро, Опатів 50, Парохіяльний Уряд, Хоробрів 43, Збірка учительського семинара в Криниці 25. — КоДУС.

# Перший окружний зїзд УДК в Сяноці

Сянік, 2. травня 1941 р.

Вже кілька днів дуже холодно й постійно але дощ. Стає під знаком запиту заповіджена на 1. травня нарада представників Лемківщини й частини Бойківщини. Це перший окружний зїзд районових та волосних делегатів і мужів довіря. Чи будуть мати змогу прибути всі делеґати та мужі довіря? Такі питання були в кожного з нас на устах.

Ранні поїзди приїжджають із малим опізненням і привозять дальших і дальших учасників цього першого нашого зїзду, зїзду до деякої міри історичного. В год. 10-ій почалося в місцевій церкві богослуження. Прибув і провідник УЦК д-р В. Кубійович у супроводі голови УДК в Сяноці, д-ра Біланюка. По богослуженні відбулася властива програма зїзду у великій салі міського кіна, що тривала з короткою обідовою перервою аж до 16-ої год. Жіноча Секція при УДК приготовила для учасників зїзду справді добрий і дешевий буфет.

Подаємо в скороченні хід цілого окружного зїзду. По 11-ій год., входить до гарно прикрашеної салі з українськими та німецькими прапорами — Провідник УЦК д-р Кубійович і інж. Бойдуник у супроводі голови УДК дра Біланюка. Д-р Лазар від УДК звітує Провідникові УЦК про прибуття на зїзд районових та волосних делеґатів, мужів довіря та запрошених гостей. Всіх приявних до три сотні. На почесних місці, в президії зїзду засідають гості з Кракова, члени Проводу УДК в Сяноці, районові делеґати і почесні гості: п-ні Олена Кисілевська і Е. о. Малиновський. Згодом, привітані щедрими й довготривалими оплесками, входять на салю нові гості — представники німецької влади: начальник сяніцької округи д-р Шаар, шкільний радник Губер і комісар міста Меркл.

По відкритті зїзду забирає голос д-р Кубійович. Свято 1. травня — казав він — є великим святом усіх новітніх націй і ми, українці, також починаємо це свято доцінювати. Наші землі в ГГ, є під географічним оглядом дуже неодностайні, бо тягнуться вони довжиною понад 1.000 км, себто на півночі від білоруської етноґрафічної границі аж ген далеко на західній південь до словацько-польської національної границі. Ця велика розпорошеність у великій мірі утруднює всю нашу зорганізовану працю на цих теренах. Всі наші західні окраїни були найбільше наставлені на чуже використування та денаціоналізацію. Цікаве було почути, що найменші втрати під національним оглядом мала таки наша Лемківщина, бо тут є приблизно той самий стан посідання, що був і перед 400—500 роками. Здоровий консерватизм українського хлібороба і вбогі та недоступні гірські околиці таки зробили своє. Найбільші втрати з всіх наших земель взагалі мала Холмщина, а відтак Посяння. На Холмщині і Підляшшю є тепер понад 200.000 т. зв. „калакутів", що були приневолені перейти на католицтво і вже не говорять рідною їм україн. мовою. Цих усіх ми мусимо поволі привернути назад до великої української сімі. Тепер можемо під кожним оглядом розбудовувати всі наші господарські та культурні станиці. Ми, по довгих століттях неволі, переходимо з дефензиви до офензиви у кожній ділянці. Всюди в ГГ, де тільки є більше число українців на українських землях і в чужих містах — повстало зорґанізоване українське життя. Український Центральний Комітет у Кракові є офіційним представником усіх українців у ГГ. і за все життя у всіх його ділянках є тільки він відповідальний. Ми тепер на цих наших теренах здаємо іспит перед собою, цілим українським народом та нашою історією. Далі зазначив Провідник УЦК, що німецька влада йде назустріч всім реальним та конкретним потребам українського населення. Шкільництво буде далі поширюватися і з новим шкільним роком прибудуть нові 2 середні і ціла низка інших фахових, практичних шкіл. Є оправдана надія, що по зорґанізовані Наукової Ради при УЦК можна буде приступити до орґанізації українського університету у Кракові, що дав би змогу дальшим соткам української молоді поширювати свої знання у всіх ділянках. На прерізні допомогові акції для українців було видано 3,500.000 зол, у всяких формах і крім того ще 130 стипендій для української високошкільної молоді. На українські землі у ГГ незадовго прибуде кілька сот українців з Буковини. Почули ми згодом і про те, що кожний українець у ГГ мусить обовязково платити національний податок до УДК чи поодиноких делеґатур, бо інакше виключать його з нашої родини і такий неминуче втратить усі права, що їх мають та ще будуть мати українці. Ми мусимо іти всі під одним Проводом, одним наказом і до одної метиі Промова д-ра Кубійовича була кілька разів переривана рясними оплесками.

Начальник сяніцької округи д-р Шаар вказав щиро і отверто на наші додатні і відемні прикмети та зазначив, що українці, а зокрема український Провід, користається окремою охороною німецької влади. Вказав німецький промовець з черги і на те, що частина української молоді не бачить реальної дійсности та часом допускається просто незрозумілих і нерозважних вчинків. Ця, врешті незначна, частина молоді живе ще старою жахливою польською дійсністю. Згодом д-р Лазар вказав на деякі наші невідрадні прикмети і привички, а орг. секретар Володимир Кок коротко та річево зреферував про виконану працю і про наші майбутні завдання на цих українських землях. Опісля мали голос районові та волосні делеґати і мужі довіря, що понад годину висказували свої думки, пропозиції, жалі та болі українського населення. Порушували тут справу виїзду наших робітників до Німеччини, справу контингентів, доживлювання голодуючої частини бідного населення. На найпекучіші запити і скарги відповідав з черги орг. реф. УЦК інж. Бойдуник. З черги шкільний радник Губер згадав між іншим і про те, що німецькій владі дуже добре відомі всі ті великі труднощі, жалі та болі українського населення і німецька влада щиро хоче українцям у всім помогти, але тепер іде війна і всю увагу звертається на одну ціль: щоб якнайскорше цю німцям накинену війну побідно скінчити.

Закликом до посиленої щоденної праці, обовязковости і здисциплінованости закінчив голова місцевого УДК цей вдалий і під кожним оглядом дуже корисний перший окружний зїзд лемківських і бойківських національних працівників.

Юрій Таркович

# II. Звичайні Загальні Збори

КООПЕРАТИВИ „УКРАЇНСЬКИЙ КОНСУМ",

коол. з відп. уділами в Кракові,

відбудуться в неділю 11. травня 1941 в год. 3-ій попол. (15-ій) у салі УДК в Кракові при вул. Льоретанській 18, із таким порядком нарад:

1. Відкриття Зборів. 2. Відчитання протоколу з основуючих Заг. Зборів. 3. Звідомлення з ревізії, переведеної Союзом Рільничих і Зарібково-Господарських Кооператив у Кракові. 4. Звідомлення Дирекції з діяльности за 1940 р. 5. Затвердження білянсу за 1940 р. та уділення абсолюторії Надзірній Раді й Управі за 1940 р. 6. Розділ білянсової надвишки. 7. Затвердження прелімінаря бюджету на 1941 р. 8. Зміна § 14. статуту Кооперативи. 9. Вибір 2-х членів Надзірної Ради. 10. Внески й запити. Білянс Кооперативи вложений до перегляду членів у домівці Кооперативи при вул. Гродській ч. 32, І. пов., м. 20, в урядових годинах від 9—12 і 15—18. Вступ на Загальні Збори мають лише члени й тому просимо для влекшення контролі принести зі собою членські картки з числом уділу та особисті виказки.

Тому, що і. Звичайні Загальні Збори, скликані на день 27. IV. 1941 р. не відбудися, бо не явилася приписана статутом кількість членів, уважає внесені на II. Звичайних Загальних Зборах будуть мати важність без огляду на скількість присутніх членів.

За Надзірну Раду коол. „Український Консум" у Кракові: Іван Кузів, голова, — Михайло Хомяк, секретар.

— НІМЕЦЬКА НАУКА В ЧАСІ ВІЙНИ. Проф. Менцель, президент німецького дослідного інституту, говорив у Берліні про осяги німецької науки в часі війни. Нині в цілому Райху нормально працює 68 наукових високих шкіл. Число учительських сил у тих школах переходить 15.000. Проф. Менцель твердив, що саме в часі війни Німеччина переживає чи не найбільші осяги й тріюмфи наукової праці, що вийде на користь не тільки Німеччині, але й усім іншим народам.

— ПЕРШИЙ ШВАЙЦАРСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ. Як відомо, Швайцарія рішила перевозити свої товари морем на власних кораблях. Кантонська Рада опрацювала вже плян придбання торговельної фльоти й тепер куплено вже один 4000 тоновий паровик, що призначений виключно для перевозу товарів до Швайцарії. Паровик називається „Ст. Ґоттгард" і плине під швайцарською фляґою.

— ВИСТАВУ НІМЕЦЬКОЇ ПРЕСИ в Барселоні за 11 днів відвідало рекордове число, 75.000 осіб.

# Інформації

## В СПРАВІ ПРИЙНЯТТЯ ДО ДЕРЖАВНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ШКОЛИ В ЯРОСЛАВІ

**на шк. рік 1941/42.**

1. **Вписи** до 1 й 2 року будуть відбуватися в червні місяці, відразу по закінченні науки, в канцелярії школи, **Ярослав, вул. Вузька ч. 1.**

2. **Вступні іспити** до 1 й 2 року торг. школи будуть відбуватися також у червні місяці, в часі, який додатково оголоситься в часописах „Крак. Вісті" і „Сільський Господар".

а) до I року торг. школи приймається молодь (хлопці й дівчата), що скінчили або в цьому році скінчать 14 літ життя.

б) без вступного іспиту до I року приймаються ті, що скінчили з добрим успіхом 7 кляс народньої школи.

в) з іспитом до першого року приймаються ті, що мають закінчених 4, 5 або 6 кл. народньої школи. Молодь складає іспит з обсягу матеріялу 7 кл. народньої школи.

г) до 2 року торг. школи приймаються лише зі вступним іспитом з обсягу матеріялу, перебраного в I. році торг. школи.

3. **Підготовний курс.** Для молоді, що не має або не буде мати скінчених 7 кл. народньої школи, або для тих, що вже мають відповідний вік, а ходять чи скінчили 5 чи 6 кл. нар. школи, нарешті для тої молоді, в околицях якої немає 7 кл. народньої школи, ведеться при держ. торг. школі підготовний курс. Цей курс відбувається від 1. травня в будинку школи в Ярославі при вул. Вузька 1. Наука безплатна. Замісцеві учениці й ученики дістануть приміщення в інтернатах, за дуже малою оплатою. В дівочому інституті за 30 зол. місячно з повним удержанням. На цьому курсі молодь підготовиться до вступного іспиту до I. року держ. торг. школи.

Звертаємо увагу батьків й опікунів тих дітей, що є на селах, де немає 7 кл. нар. школи, на цей курс.

4. **Документи.** Перед іспитом або вписами треба передати Дирекції школи такі документи: а) метрику, або виписку з метричної книги; б) останнє шкільне свідоцтво.

5. **Оплати.** Торг. Школа в Ярославі є першою державною школою в Г. Г. Усі оплати переводяться чеками, які безплатно видаються в канцелярії школи. Вписове для 1 й 2 року по 10 зол. одноразово. Іспитова такса до 1 й 2 року по 20 зол. Оплата за науку місячно 20 зол. Учні бідні, але здібні, дістануть знижку, або цілковите звільнення. Подання вносити на імя Дирекції школи у місяці вересні.

6. **Інтернати.** — УДК. удержує інтернати для дівчат й хлопців. Оплата невелика. Знижки й стипендії уділяє й до інтернатів приймає УДК. в Ярославі вул. Собіського 11 або Дирекції інтернатів.

7. **Адреса й інформації в справі прийняття до школи: Ярослав, вул. Вузька 1,** бічна вул. Собіського, по дорозі до гр.-кат. церкви.

# З українського життя

### ГОРЛИЧЧИНА — КОБЗАРЕВІ.

Заходом УДК-Ясло влаштовано в Горлицях у дні 30. березня 1941 р. святочну академію з нагоди 80-х роковин смерти Т. Шевченка. В год. 14-ій почався концерт-академія у великій салі німецького театру, виповнений вщерть не лише українським громадянством (около 30 осіб приїхало з Ясла), але також великим числом німецьких гостей, переважно військових. На святі приявні були, м. ін., також Крайсгавптман д-р Ґенц з Ясла, ляндкомісар Кох із Горлиць, шульрат Ґатнер і господарський керманич Кунц з Ясла з німецькими урядовцями з Ясла і Горлиць. — У програму свята входили: промова Е. Гурка в українській мові та д-ра Гр. Нички, голови УДК, в німецькій мові, продукції лемківських хорів з Пантної, Гладишова, Смереківця (донедавна наскрізь москвофільського села), Боднарки і Ропиці руської під проводом диригентів п. В. Пришляка і М. Добоша, шкільної дітвори з Устя Руського і Висової під проводом учит. І. Ліщинської і Коцківної, сольоспіви пп. І. Гаврилова і Б. Соболя зі Сянока, дві декламації малих дівчат із Гладишова і Висової, декламація учит. Баюса в німецькій мові: „Заповіт". Фортепяновий дострій спочивав у руках радн. Я. Баранецького з Сянока. Не завів і цим разом відомий у Горличчині міш. хор з Пантної, який разом із міш. хорами з Гладишова, Смереківця, Боднарки і Ропиці Руської під батутою В. Пришляка відспівав „Заповіт" Вербицького з баріт. сольом п. І. Гаврилова і „Вкраїно-Мати" — Стеценка. Відтак зокрема виконав: міш. хор з Пантної: „І світає і смеркає" — Кашубинського і „Бють пороги" — Давидовського, міш. хор з Боднарки: „Жовто-блакитний стяг" — Ярославенка, міш. хор із Гладишова і Пантної: „Ой, зійшла зоря" з баріт. сольом п. Б. Соболя, а міш. хор із Смереківця і Пантної: „Вечір" — Стеценка. Міш. хор із Ропиці Руської, під управою учит. М. Добоша, відспівав: „Учітеся" і „Лірники" в укладі Котка. Виступи хорів переплітали: гарно і з чуттям виголошена декламація учит. Баюса „Заповіт" у німецькій мові, що викликала у численно зібраних на салі німецьких гостей помітне враження, дві декламації кількалітніх дівчат, а то Михаляківної з Гладишева „Поклін Тарасові Шевченкові" і учениці з Висової „Мені тринадцятий минав", які усім учасникам припали до серця. Безперечно вивязалась добре й маленька Полошиновичівна з Гладишова, хоч мала дещо задовгу й тяжку до вивчення декламацію.

Гураґан оплесків викликав виступ шкільної дітвори з Устя Руського і Висової під проводом учит. І. Ліщинської і Коцківної, а зокрема за збірну декламацію „Минають дні" та за ритм. вправи до пісні „Реве та стогне". Понадто п. І. Гаврилів із Сянока захопив учасників свята своїм милозвучним сольоспівом „Ой, Дніпре, мій Дніпре" в супр. фортепяну. Свято закінчилось відспіванням національного гимну.

### КРАСНА, ПОВ. КОРОСНО.

Село Красна, положене на пограниччі трьох повітів: Коросно-Ряшів-Березів, поступає вперед. Мимо тяжких обставин викінчується величавий поверховий Український Нар. Дім. У січні цього року заходами місцевого учительства й духовенства постала нова українська станиця: кооператива „Поступ", що гарно розвивається. Перед війною істнувала в Красній „руска" кооператива, але внаслідок невідповідного ведення — збанкротувала. Роковини смерти Біласа й Данилишина відсвятковано панахидою та академією. — В роковини бою 29. I. відбулася також святочна академія. Співав хор УОТ. Свято закінчено відспіванням національного гимну. — Дня 7. квітня відбувся Шевченківський концерт з програмою: „Заповіт", реферат п-ні Анни Лесняк, другий реферат п. Василя Спірняка. Мішаний хор УОТ відспівав кілька пісень, переплітуваних декламаціями. Вправи під спів „Ніч така, Господи" і „Заграй ми, цигане" публика прийняла оплесками. В другій частині концерту виступили шкільні діти. Вони відспівали на три голоси „Реве та стогне", „Світить місяць", „Гей, там у полі", „Куку" й „Ой, у полі річенька". Свято закінчено національним гимном.

### ШКІЛЬНІ ДІТИ СЕЛА ВАНІВКИ, ПОВ. КОРОСНО КОБЗАРЕВІ.

Дня 10. березня ц. р. шкільна дітвора с. Ванівки, пов. Коросно, віддала поклін великому синові України Т. Шевченкові, а дня 30. березня ц. р., заходами місцевого вчительського збору, влаштовано в гарно прибраній шкільно-театральній салі концерт у честь Т. Шевченка з добре підібраною програмою, на яку зложилося аж 30 точок. Свято почалося „Заповітом", що його відспівали учні 3-ої і 4-ої кляси під проводом п. Ю. С. Відтак управитель школи А. К. виголосив довгий реферат про життя Шевченка, його працю та великі заслуги для України. Потім слідували декламації учнів різних кляс, переплітані піснями кляс 3-ої і 4-ої та 5-ої, 6-ої і 7-ої під проводом п. Ю. С. і п. К. Г. При кінці інсценізація п. н. „Березень". Свято закінчено відспіванням молитви „Боже Великий, Творче Всесильний" та національним гимном.

### НОВИЙ ЯПОНСЬКИЙ НАСТУП.

ШАНХАЙ, 8. V. — Японські військові відділи в районі Ганкав почали у вівторок ранком військові операції проти 10 китайських дивізій, згуртуваних на відтинку 150 км. на північ від Ганкав уздовж залізничого шляху Пекін-Ганкав. Вони звідти загрожували японським становищам під горою Тапіх. Як подає повідомлення японського командування, японці почали наступати, переломили першу китайську оборонну лінію і переслідують ворога, який відступає.

—o—





**ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ:** Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол., 1/16 сторінки 80 зол.
**МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ:** 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
**ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ:** 30 сотиків за слово, найменше 8 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
**КНИЖКИ:** Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу, — повинен наперед присилати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.
**ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.":** Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.
**ВИСИЛКА ГРОШЕЙ:** Гроші на передплату чи книжки з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 3.812. З Німеччини чеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. — Із Словаччини чеками Tatra banka, filialka v Bratislave, Bratislava, № 5015 на р-к Ukrainske Nakladatelstvo v Krakove. — Курс 1 нім. марки 2 зол., 1 чеської кор. 0.20 зол., 1 словацької кор. 0.20 зол.
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. 230-30.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-30. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79